
[2021-64-RE](#)

Causa 2021-64-RE

(*Ferreira Matias c/ Principat d'Andorra*)

Número de registre 425-2021. Recurs d'empara

Sentència del 20 de desembre del 2021

BOPA núm. 141, del 29 de desembre del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de juliol del 2021, per la representació processal del Sr. Ernesto Manuel Ferreira Matias, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 27 de juliol del 2020, dictat per la Secció Civil 5 de la Batllia, i, contra l'aute del 20 de juliol del 2021, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions impugnades, que restableixi al recurrent en la integritat del seu dret requerint al batlle "*per tal que, en correcta aplicació del Decret de Suspensió de pagaments i fallida, acordi la clausura del procediment concursal registrat sota número d'Autes 5500005/2012, no només respecte de la societat Electricitat Ernesto Matias, SL*", sinó igualment respecte del recurrent, i que declari que té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts, incloent les despeses d'advocat i de procurador en totes les instàncies;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 12 d'octubre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de novembre del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Vist que el magistrat, Sr. Joan Manel Abril Campoy, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual va ser acceptada pel Ple del Tribunal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 27 de juliol del 2020, la Secció 5 de la Batllia va declarar, mitjançant aute, la dissolució de ple dret de la societat Electricitat Ernesto Matias, SL, donant exprés mandat a l'administració judicial per inscriure la liquidació i la cancel·lació d'aquesta societat. No obstant això, va acordar no donar lloc a la clausura del procediment respecte del Sr. Ernesto Manuel Ferreira Matias, administrador únic de la societat.

1.2. La representació processal del Sr. Ernesto Manuel Ferreira Matias va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 20 de juliol del 2021, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest recurs d'apel·lació i confirmava íntegrament la resolució de la primera instància.

1.3. El 30 de juliol del 2021, la representació processal del Sr. Ernesto Manuel Ferreira Matias va interposar un recurs d'empara contra les resolucions que s'acaben de ressenyar de la Secció Civil 5 de la Batllia i de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent addueix que la desestimació de la clausura del procediment respecte de la seva persona està indegudament fonamentada a la vista de l'article 66 del Decret de suspensió de pagaments i fallida.

- Al·lega que la societat de la qual era administrador ja ha estat dissolta i la liquidació i la cancel·lació de la mateixa estan inscrites als registres públics, i, per tant, ell ja no pot ser considerat l'administrador d'una societat que ja no existeix.

- No obstant això, manifesta que la Sala Civil ha aplicat l'article 66 del Decret esmentat, quan aquest només és d'aplicació pels comerciants i no per a un particular, precisant que en l'actualitat ell és un simple treballador per compte aliè.

- Així mateix, destaca que el 18 de juny del 2020 l'administradora judicial va demanar la clausura del procediment de fallida seguit en contra seva fonamentant-se en l'article 67 del mateix Decret, pel fet que s'havien produït tots els actes de liquidació, tant de la societat com del seu administrador, considerant que la retenció salarial d'un treballador per compté aliè no podia equiparar-se a un actiu de la fallida.

- El recurrent manifesta, a més, que encara que es retingui una part del seu salari com a un actiu de la fallida, aquesta interpretació desembocaria en una situació absurda, ja que no s'arribaria a cobrir les despeses de l'administració judicial i implicaria mantenir un procediment concursal obert per sempre més.

- Per acabar, demana, doncs, al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions impugnades, que el restableixi en la integritat del seu dret, i que declari que té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts, incloent les despeses d'advocat i de procurador en totes les instàncies.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil recorda que el procediment va ser primerament iniciat contra la societat i que després va ser estès al seu administrador, el recurrent actual, i que malgrat que en l'actualitat aquest no desenvolupa cap funció inherent a l'àmbit del comerç en treballar per compte d'un tercer, continua trobant-se immers en un procediment de fallida vigent, en què el salari mensual que percep, "*suposa un actiu que l'administrador judicial ha de rescabalar, en benefici de la massa de creditors*".

- Considera que el fet que totes les operacions de liquidació dels béns de la societat hagin estat practicades i que la mateixa no disposi a hores d'ara de cap mena d'actiu susceptible d'execució, no permet la clausura del procediment, atès que la retenció del salari del recurrent ha de considerar-se com a un actiu en virtut dels articles 66 i 67 del Decret de cessació de pagaments i fallida segons la redacció que tenien en el moment de l'apel·lació (això és abans de l'entrada en vigor de la Disposició final primera de la Llei 24/2018 del Codi de procediment civil).

- La Sala Civil té en compte que en l'actualitat el recurrent està de baixa laboral i que la retenció laboral esdevé inviable, però aquesta és una situació transitòria i tan bon punt la seva situació d'incapacitat cessi, la retenció salarial es podrà tornar a dur a terme.

- Manifesta que no es pot considerar que les operacions de recuperació dels actius hagin conclòs, ja que el recurrent percep regularment determinats ingressos que justifiquen la persistència del procediment en curs.

- No obstant això, considera que com que l'administració judicial ha mantingut la mateixa postura que la part recurrent, en aquest cas concret, no cal efectuar cap pronunciament en relació amb les costes ocasionades en apel·lació.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal recorda que d'acord amb la jurisprudència constitucional, la interpretació de les lleis correspon a la jurisdicció ordinària i que aquesta només pot ser impugnada davant el Tribunal Constitucional si és il·lògica, extravagant o irraonable.

- Ara bé en aquesta causa, les resolucions impugnades estan suficientment motivades i fonamentades en Dret, i la valoració de l'ordenament processal i substantiu portada a terme no es pot qualificar d'arbitrària, i per descomptat, tampoc d'irraonable, havent-se de considerar conforme a la comuna opinió del conjunt de juristes.

- Per aquests motius, el Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per una manca de contingut constitucional de les pretensions plantejades i per no haver-se produït cap vulneració dels drets fonamentals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Civil ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret pel fet de considerar que no es podia clausurar la fallida del recurrent.

3.5. A l'inici d'aquesta causa, mitjançant un aute del 16 d'abril del 2012, la Batllia va declarar la fallida de la societat Electricitat Ernesto Matias, SL, i, el 3 de setembre del 2015, va estendre aquesta fallida al recurrent en tant que administrador de la mateixa.

3.6. El 18 de juny del 2020, l'administradora judicial designada per la Batllia va sol·licitar la clausura del procediment concursal per tal com ja s'havien produït tots els actes de liquidació dels actius d'ambdós fallits, és a dir, de la societat i del recurrent.

3.7. Fonamentant-se essencialment en les conclusions de l'administradora judicial, el recurrent va sol·licitar la clausura del procediment respecte de la seva persona, la qual va ser desestimada, tant per la Batllia com per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, resolucions actualment impugnades en empara.

3.8. Per tal de desestimar la clausura del procediment de fallida, la Sala Civil es fonamenta en els articles 66 i 67 del Decret del 4 d'octubre de 1969 de cessació de pagaments i fallides, en vigor en el moment dels fets, i considera que la retenció del salari del recurrent ha de ser equiparada a un actiu de la fallida.

3.9. A partir d'aquesta constatació, contràriament al parer de l'administradora judicial, tots els actes de liquidació dels actius del fallit no s'haurien produït i, per tant, el procediment que l'afecta no es podria cloure.

3.10. D'acord amb la jurisprudència constant d'aquest Tribunal, l'apreciació i la interpretació de les lleis corresponen a la jurisdicció ordinària, tret que aquestes siguin irraonables, absurdes o

---

il·lògiques o que vulnerin algun dels drets reconeguts a la Constitució.

3.11. En aquesta causa, la Sala Civil declara que els actes de liquidació dels actius no han finalitzat, perquè considera que la retenció del salari del recurrent és un actiu que l'administradora judicial hagués hagut de tenir en compte en benefici de la massa de creditors.

3.12. Ara bé, del redactat dels articles esmentats sobre els quals la Sala Civil es fonamenta per adoptar la seva decisió, no es desprèn que la retenció del salari pugui formar part dels actius que s'han de tenir en compte en el marc d'un procediment concursal.

3.13. No obstant això, pel fet de considerar que la retenció salarial ha de formar part dels actius a considerar, la Sala Civil fa una interpretació extensiva de la categoria "*actius*" que du, en aquest cas, a una situació jurídica i pràctica que no és lògica ni raonable.

3.14. Efectivament, la liquidació va ser declarada per l'administradora judicial sobre la base dels béns de la societat i dels del seu administrador.

3.15. Nogensmenys, actualment el recurrent ja no és l'administrador de la seva societat, ja que aquesta ha estat dissolta, i prendre en compte la retenció del seu salari implica aplicar a un no comerciant un Decret aplicable a la fallida dels comerciants.

3.16. Altrament, el fet d'integrar la retenció del salari a la categoria dels "*actius*" comporta que el procediment concursal no podrà cloure's mai en la mesura en què aquesta retenció no permetrà mai ser beneficiosa pels creditors, els quals es veuran privats de la seva possibilitat, si s'escau, de presentar accions judicials individuals.

3.17. També cal destacar que la Sala Civil justifica el manteniment del procediment concursal respecte del recurrent pel fet que "*percep regularment determinats ingressos*" sense justificar l'origen, ni la naturalesa, ni l'import d'aquests ingressos eventuais.

3.18. Per consegüent, cal declarar que les decisions impugnades manquen de fonament i cal atorgar l'empara al recurrent.

3.19. Pel que fa a les costes processals, d'una banda, en aquesta causa no hi ha part defenent i, d'altra banda, aquest Tribunal recorda que l'article 92 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional només preveu el règim de les costes processals en funció de la desestimació del recurs d'empara interposat en relació amb el recurrent. Per tant, aquest Tribunal no pot efectuar cap pronunciament sobre les costes processals en aquesta alçada.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2021-64-RE presentat pel Sr. Ernesto Manuel Ferreira Matias.

-
2. Declarar que s'ha vulnerat el dret del recurrent a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
  3. Anul·lar l'aute del 20 de juliol del 2021, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
  4. Retroreure les actuacions davant la Sala Civil per tal que dicti una nova resolució que no vulneri el dret constitucional esmentat.
  5. No efectuar cap pronunciament respecte de les costes processals en aquesta alçada.
  6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caillet
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat